

Womhaj Bóh!

Cyklo 37.
10. dez.

Četnik 1.
1891.

Serbske nježelike kopjenka.

Wudawaju so kóždy šobotu w Šmolerjez knihciziscežerni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

3. advent.

Korinthiskich 4, 2: „Nicžo šo pač wjazy njepyta na šastojuńkach hacž jeno, šo šwěrnj namakani budža.“

Křesćizjenje šu šastojuńzy tych wšchelakich darow Božich. Čžěło a dušchu, woczi, wušchi a wšchitke štały, rošum a wšchitke myšle, k temu kžěžu a dwór, žonu a džěczi a wšcho kubło — to wšchitko je Bóh tón Kņjes nam niz na wěcžne darik, ale jenož na čžaš žiwjenja požčik a to wšchitko mamy w jeho mjenje a po jeho poručnosći šastacž, potom pač niz jeno njewobšchodžene, ale tež powjetšene a polěpšchowane do Kņjesownych rukow wróćicž. Šo tajkim šo nam šaleži, najprjedy ša šwojeje dušche šbožnosć a šwojich duchownych darow wužitnosć šo šwěru štaracž — w duchownym nastupanju je po tajkim dowolene najprjedy na šebje šameho myšlicž, hewač pač niz! Dale šo nam šaleži, ša duchowne šbože šwojeje žony, šwojich džěczi, štaršchich, pšhecželow, šušodow, wěrybratrow a ša natwarjenje Božeho kraleštwu nutškach a wonkach, tež bjes póhanami a židami, šo pilnje prózowacž. A škóncžnje šo nam šaleži, tež šwoje čželne derjehicž njefanjerodžicž, tež se šwojim šeuškim wobšedženštwom mudrje wikowacž, šwoje štawy pač a šwoje kubla jenož po Božej woli wužiwacž. To pošlenje pač šo čži pšchidała, jeli šo šwěru ša šebje a ša druhich najprjedy Bože kraleštwu a jeho prawdu pytaš.

Šchto nětko Bóh tón Kņjes na šwojich šastojuńkach pyta? Nicžo wjazy, hacž jeno šo šwěrnj namakani budža! To šłowo móhło naš šatorhnyčž, jako šo by jeno šnadna wěž była, kotraž šo wot naš žada a jako šo ujeby

š pytanjom šwěrnosćže šo wot naš najwjetšche docžakało. A tola čže tole šłowo tym šłabym, tym małym a šnadnym jenož lošcht a šhróblósčž čžinicž. Še wjele čžlowjekow, čži nješbu nihdy w šwojim žiwjenju, šchtož šo praji, wulki škutk dokonjeli, kotremuž móže šo šwět džiwacž; k temu pobrachowacše na darach a na škladnosćži; čžlowjekojo, š mało darami wuhotowani, maja šnadne powołanje poručžene, jim šo jara njewidžene a jenajke džěło napołoži; a tola maju hušto wutrobu polnu lubosćže a šahorjene požadanje něšchto dobre, něšchto wulke dokonjecž, a my šlyšchimy jich hušto škoržicž: „Čžeho dla tak mało šamoža, čžeho dla šu moje dary tak njedošahaze, moje šrědky tak šnadne?“ Wam, lube dušche, budž k trošchtej prajene: nałožuježe jenož, kaž wjele abo kaž mało wam tón Kņjes dowěri; potom je wam tež na wuškim měštnje šchěroki rum ša wulku džělawosćž daty.

Niz šchtož ty šy, ale kajkiž šy, je pšched Bohom a pšched rošumnymi křesćizijanami wažne. Njemóžemy wšchitzy do wulkich šastojuńštwow a blyšchčatych powołanjom, ale do šchěrošosćže, šwěrnj byčž w tym nam pšchipošasanym powołanju, móžemy a dyršimy wšchitzy. Šobožny wojak je doštojuńšchi dyžli njerodny general, pilny džělacžer hódnišchi dyžli nješwěrnny minister, špravna kuchačka redlišcha dyžli pšhecžinjekška knjeni, čžebna hródžna džowka křmańšcha dyžli njepóžčžywa burowka.

Nicžo wjazy na šastojuńkach šo njepyta hacž jeno, šo šwěrnj namakani budža. Nicžo wjazy, ale tež nicžo mjenje! Šo tajkim šwěrnosćž we wšchitkich wěžach, niz jenož we wulkich, ale tež w małych, haj runje w małych šo wot naš žada. „Šchtož je w šnadnišchim šwěrnym, tón

je tež w wulkim šwěrnym; a šchtóž w šnadniškim je njeprawy, tón je tež w wulkim njeprawy!" — Šchtóž kroschki a pjenježki njewazi, tón samoženje po markach a tolerjach rošbroji, a šchtóž pscheczniwo wišchědnym šphtowanjam k njespokojnosći, wobužnosći, šebitošći, njeměrnosći njewojuje, tón bórny ani kžow a pschišłodženja, ani jebanštw a paduchštw šo njeboji. Wišchědne potepjenje stareho Šadama a wišchědne horjěstawanje noweho cšlowjeka w Šhryštu — to je šwěrnošć, a ničšo wjazy šo na fastojnikach njepnta. Ale to je ša naš šlabnych cšlowjekow došć a na došć. Teho dla chzyl ty, šwěrnym Šnježe, šam nam k pomozy štač! Wišchědne chzemy k Tebi wołač: Wodaj nam našche hrěchi a daj nam noweho wěšeho Duchu!

Rošdžělene pucje.

Wo namškim Šana Šjedricha.

(Potracžowanje.)

Ale šhto kě šo štalo? jene š džězi šo woprascha. Bě, wotmolwi Brendel, kotoš na maščinje šo rěšpufnuł a pschi tym bě šo, kaž šo to š wjetšcha stanje, šódž š najwjozy ludžimi na njej do tawšynt kručow roštorhała, kotrejž po wišchěch bokach do powětra rošlětachu.

Ale tak šmě, šwarješche Wilhelm Reichardt, cšlowjek tak njemědomity byč, šo móže tak še žiženjom šwojich šobucšlowjekow hracž. To njeda šo psched Bohom a psched cšlowjekami samolwicž! Šoj wišchaf, mēnješche Brendel, w Amerizy je to hinaš, hacž pola naš. Tam šo, šo bychu šo wibehacžili a pjenješy nadobuwali, tak lošho žonych šrědkow njeboja a škonje wjele dowola. Šchtóž njewazi, tón ničšo njedobudze, rěfa tam. Ludžo njedža tež, šo je cžaf pjenješ, duž najradšcho š tymi šódžemi jěšdža, kotrejž šo psches špěščne jěšdženje wumnamjenja; šepitonojo teho dla š wulkim napinanjom ša tym šteja, šo bychu druheho pschěšchahnyli. Šdnyž šo jim to radži, dha maja šepiču šašlužbu hacž drušy. Šusto pak šo njeporadži, kaž šym na mojej šódži šhonik, nó, dha šo po mašo dnjach žadny cšlowjek ša tym njepoprascha a hdy by što cšlowjekow wo žiwjenje pschicžko. W namškim cžafu budze š tym šepje; kajkež pak wějach ša nješbože, tajke šo husto došć stanje.

Štróžena Reichartowa pšai tym šchepetašche, potom pak mšodžina Brendela rěšchěšche, šo by dale powjedaf.

Duž džěšche: Wotzucžiwšchi še šwojeho pobliženja njewjedžach hdy šym. Šezach ne šožu, kaž nješch to dawno wjozy šwucženy, š cžopšym wotmjanim pschicžnyšim wědžety. Psches pol šawěšchene wofno padašche šlabe šwětko nuiš, duž widžach, šo wo jštwje ležach, kotraž bě žyle prošdna, jeno štoš a šlido š ščarštwom šteješchaj tam. Šak bēch tam pschicžkoš to njepšchicžach, a halle, jako ša šwoju hłowu, kotraž bě mi tak cžajka, pschicžach a namafach, šo bě wobalena, šo kufš dopomnich na pošlednje wofomijnjenje na šódži. Nētk chzych rucže š šoža — ale njemóžny padžech šašo na pošlěšchězo a cžujach tak wulku belošć w hłowje, šo wóšje wělach. Duž šo cžišche durje wotewriču a muž šastupi, kiž mi š pscheczelnimym pošwucžam ruku da a w nēmštej rěčži še mni džěšche: Nó, džakowano Bohu! witačje do žiwjenja. Prošchach pak jeho, mi prajicž, hdy šym a tak šym šem pschicžkoš.

„Budž jeno šmērom“, wón wotmowi, „ty šy jow derje ššhowany. Šow je maša hojerna ša Nēmzow, kotruž je jedyn muž še šwojimi pjenješami ša šwojich krajanow šašojik. Wišcho druhe tebi druhi raš powjedam.“ Š tym durbjach šrošojom byč, pschetož mój nahladowaf dale ničšo njerěčješche a šakafa tež mi rěčječ. Pošdžišcho pak šhonich šlědomaze: Wěšimy, jako našcha šódž do powětra šlěčja, žyle bliško Nēm-Orleana byli, hdyž kě šo wjele ludži na brjošy šhromadžilo, šo bychu šebi wo wjetu jěšdženje wobeju wóžow wobhladali. Teho dla kě, hdyž šo nješbože šta, hnydom hremada ludži tu, kiž šo na cžowach k šódži podobu, hladacž, hacž njebychu hišchěže nekoiš šo wumóž dali. Duž bēchu tež mje šbēhnuli, kiž bēch pschi tym padže na kruč drjewa cžiščeny, pschi cžimž bēch šebi hłowu wobšchodžik. Wēch tam w klubofej womorje ležaf a jako mje šbēhnuchy, šo pokaz, šo bē moja hłowu žašojnje wobodrjena a nahi nop widžecž. Dofelž pak bē po šdacžu hišchěže žiwjenje we mni, bēchu mje na kraj pschicžki, hdyž mje š mojih dženškich knihow ša Nēmza špójnachu. Duž bēch psches šprawněho krajana do šmilneho domu pschicženy, hdyž šym

wjele njedžel bješ šmjercžu a žiwjenjam ležaf, hacž tola na pošledku moja móžnošć na šmjercži doby. Wēch pak hišchěže jara šlabny a hubjeny, wšebje wot beloščow w hłowje cžiwilowany a trajěšche hišchěže nekotre njedžele, prjedy hacž móžoch šhorošžo wopušchěčicž. Šžim bóle pak k mozam pschicžach, cžim bóle mje myšl cžwilo- wasche, šhto ma šo nētk šo mnu štač. Šketož nješbože, kotrejž bē mje pošchěčko, bē mje prošchěra ščinišo. Ničšo njebē mi wofšto, hacž drašta na cžěle. Šbyłš mojšeho herbowněho šamoženja, kotruž bēch w šožanej móšchni rod šochlu na wutrobne pošył, bēchu šnano moji wumóžerjo na šo wšali, šo bychu šo ša šwoju pscheczelnimowšć šapšacžili, pschetož jako bēchu mje w hojerni wuššekli, bē šo wot mojšej móšchnje jenož rjemješch namafaf, na kotruž bēchu hišchěže šlědy wótreho pošcha widžecž, š kotruž bē móšchen wot- rējnjena. Moju móž a šrowoič k džětu bēch tež šhubil a husto moršotach a džach: Ach šo bychu mi tola wumrjecž dali, šo by wšcha nufa a cžw la šonž wěla. Tola durbjach našhonicž: Šchtóž nētk cžinju, njewěšch, budžech jo pak petow. Šhonicž, a n šwojimai šolenomaj durbju šo šwojemu Bohu wišchědne džakowacž, šo mi njeje šahinucž daš. — Bē na dnju, hdyž wofach widžer a dšchěč šakhadžěšche, šrudne cžmowe wjedro. Tak šrudnje a cžmowje kaž wofach, bē tež we mni, myšle na moje šanicžene šbože, hubjena nadžija ša pschicžod napjelni mje še šrudnymy myšlemi a bēch šwojšeho žiwjenja šhny. Ššedjach w cžmowych myšlach a štruchka bojšna wutroba we mni njemóžšche k mērej pschicž. Duž šhšchach w njewšchěnej hodžinje šwojšeho nahladowarja pschicž, pschi kotrehož krocželach tež žule krocžele šhšchach. Njebē to ščarš, ale žuly knješ, kotrehož hišchěže ženje widžaf nješch. Nahladowaf šamšnu šašo durje a šo cžičko wofšoli. Žuly knješ, kiž bē mje poštrowik, ščěže šebi štoš k mojšemu šožu a šydnu šo. Š jeho módreju wóžšow šwěčješche šo wěšta pscheczelnimowšć, kotraž hnydom wutrobu ša njeho dšhwa. A kě mi, jako bych šo jemu dšericž móšl. Tón knješ še mni džěšche, šo je Nēmz, kiž je hdy wjele šet w Amerizy živy a šo je runje, dofelž je jemu jeho štary šwěrnym šlužobnik wumrjeł, w štarošći wo špraněho cšlowjeka, kiž by jeho mēšto šastupicž móšl. Wón by chzyl rod šašo Nēmza mēč, njebē pak šódžeho trjebacž móšl, dofelž wjele bješbóžnych cšlowjekow š Nēmššče pschicž. Duž bē jemu nahladowaf projik, šo bych ja po šdacžu šprawnym muž był a šo bych nē cže rady džěto pschicžaf, dofelž mam mašo wuhlada. A šo šo mje nētk prajcha, hacž chzyl š nim šphtacž. A šo ma šubš nufšach w kraju, a šo jeho šódžy ša tajšeho šnaje, kiž še šwojimi ludžimi derje mēni.

(Potracžowanje.)

Šodowny wopnt pola špišacžela šozial- demofratiškich nowinow.

Wot Š. N.

(Potracžowanje.)

„W tym wišchaf š cžajka psches jene pschicžimow“, duchowny šozialdemofratiškemu redaktorej dale do šwědomnja rěčješche. „Dofelž wy, kiž chzecž pošli šwobodnišče (frejoty) byč, ludži narěčicže, šo cšlowješoj psches nuš k šemu myšljenju pschicždu, šo šo dundatojo jako wopor našch nēčješkich wobštejnoščow na drohu, kurwy jako wopor nēčješchego njelničšomneho porjada na hažu, padušchi jako wopor wulkich šamoženjom do jastwa pschicžnješy. Š tajšich rěčow tak prawje žadocžiwje cšlowjek wofšlada! Nē, mój šubny, psches hrěch ludžo do šeho wišchego pschicždu! Dundatojo šu dundatojo, kurwy šu kurwy a chzědža kurwy byč, a padušchi chzědža kradnucž. Wy jako šakitar tajšich njedocžinkow jich radšcho wobžarujecže jako wopory nēčješkich wobštejnoščow, hacž šo byšchěže jich šamych jako nacžinjerjom šameho šwojšeho nješboža wofškoržowali a — pošpšchili. Wy chzemy nuš wotwěbročicž psches to, šo hrěchěj móž bjerjemy; nam to došho traje, po waschěj mudrošći šo cšlowješoj pošpšcha, hdyž wjazy pjenješ šašlužy. Wy chzemy našchemu ludej duchowne mozy do kruč šašchěčicž a tak nuš došpošnje šbēhnucž, wy wišcho šbože š teho dščakamy, šo ludowy duch š Šhryštušowym duchom napjelnyamy. Wasche wucžby wo šepškim žiwjenju njješy ničšo hódne. Wy ani šrošem wo tym nimacže, šhto je hrěch, šwobodnošć, pošpšchenje, wobnowjenje; wasche šłowa šo šwofšownje šwěčja, ale šnutšach je wišcho hoše a prošdne.

Šaj, Šesuš Šhryštuš je tón muž, nimo kotrehož wy šozialdemofratojo ženje tak prawje njemóžecže. Wože džěčjo je mi tež nowe Šhryštušowe šnamjo ša waš šobu dašo. Šo waschěj myšli šteji wasch Šhryštuš šrjedža w šozialdemofratiškej hali bješ

waschimi wulfimi duchami jako ludowy pscheczel, dofelž bohathym hrosy, khudyh sbóžnyh khwali, stare ludowe porjady powrócjuje. Ale to je tola jenož schtwórtý džěl wot njeho; jeho bycže je lute šwětlo, s kotrymž chze hrěch sahnačž, dofelž wšcho jeho žiwjenje a rěčenje na hrěch a na s hrěcha wuhadžazu nusu šo wobrocža a dofelž ma wutorhjenje s mozy hrěcha w woczomaj. Naj-wažnišče šlowo jeho wužby běšče: „Čžincže pokutu, pschetož njebjeste kralestwo je šo pschibližalo“, a njebjeste kralestwo je s jednocženje tyh čžlowjekow, kiž šu snutškownje s jeho pomozu po jeho snamjenju wobnowjeni; to je s jednocženje, kotrež drje budže hable junu dokonjane w tamnym žiwjenju, kotrež pak ma šo tudy hižo wutworicž a w kotrymž smjeje wšchón hrěch a wšcha nula kónž. Duž waš kručže napominam, šo njebyščeže ženje wjozy to šwjate mjeno „Khrystuš“ do huby wšali, hdyž šebi na to nje-myšlicže, šo chze wón pscheczel a pomoznik we wščem hubjenstwe jenož tak bycž, šo ludžom s jich hrěcha, s jich wopacžneho smyšlenja pomha. Prjecž s tym sozjaldemokratiškim wobrasom wo nim, město teho pojicže na scžěnu sbóžnika hrěschnikow!

A t temu hiščeže položče bibliju na šwoje hodowne blido, dofelž šo mi wascha biblija žyle džiwnuščka šda, biblija wot Bebela wudata, w kotrež jenož to steji, šchtož šo wam runje hodži. W našchj bibliji — kaž šo mi šda — jenož „Prědar Salomon“ steji, niž pak „Pschiblowa Salomonowe“, hewak byščeže tón schpruch namafadž durbjeli, kiž praji, šo je hrěch ludži škaženje. Prěnje stawy biblije šu pola waš wulke čžiščezane — dofelž s nich dopofafadž pytače, šo šu wone pschecžimo wučžbie pschirodnyh šakonjow, hacž runje to jenož s waschimi blisko-widžazny woczemi prawje njespónajecže. Wš nam pschezo wumjetujecže, šo šu to stare wučžby, kotrež my wučžimy — kotrež chzeče wy s šchescžijanskej wěru do boka čžišnučž. Šso šda, jako bychu w waschj bibliji najrjenšče šlowa stareho testamenta nještale a jako bychu jenož někotre powjescže, kiž na wyschoscžai našchego nětcžišchego šchescžijanskeho smyšlenja nještaja a kotrež šu po waschju tehdomnišchego ludoweho žiwjenja powjedane, ša waš wulke čžiščezane byše. To je nješódne waschnje, hdyž wy jenož tajke šlowa s biblije won čžušchlicže, kotrež s powšchitkow-neho šwišowanja wutorhjenje durbja nam potom šredt bycž, žyžu bibliju wušmēšchomadž. W waschj bibliji wěscže ničžo nještaji wo najkrafnišchich duchownych kublach, wo mērie, luboscži, šcžerpliwoscžai a ponižnosčai, kaž tam s předomanja na horje jenož něčto mašo šlowcžkow steji, kotrež šo wam runje hodža; pola waš tež rěcže njeje wo najšlownišchim žadanju sbóžnikowym, šo ma šo čžlowjek s nowa narodžicž, šo móhł džela mēcž na Božim kralestwe w Khrystušu šjewjenym, kaž tež derje njesnajecže te krafne historije wo šhubjenym šynu, wo šmilnym Samaritiškim a Khrystušowu wučžbu wo prawym towaršchnym žiwjenju, šo durbj bycž Bože kralestwo towarštwow čžlowjekow wot hrěcha wumoženyh, po Khrystušowym smyšlenju honjazyh, w kotrymž luboscž knježi. Njeprašecže šo mje: „Šchto dha to dozpi?“ Runje teho dla, šo jich to tak mašo čžini a snaje, durbimoj to čžim wóšišcho pschpowjedadž, ja mojim pošlucharjam, wy pak šwojim čžitarjam!

To je to prawe pschichodne kralestwo, ša kotrymž my niž s hošymi šlubjenjemi, ale se šwěrnym džělanjom na dušchach štejimy.

To staj tej dvě kralestwe pschichoda, moje a wasche! Wasche tak rjež wot horkach dele lecži, dofelž je po waschj myšli jenož nušne, to stare šahubicž, šo byščeže hnydom wasche myšle w kralestwe waschego wumyšleneho šboža do štuka stajicž móhli; moje pak čžežlo a wobcžezene nahly pucžit snutškowneho pschemēnjenja a polēpschenja horje štupa, šo by s wobnowjenjom kóždeho wšchěch hromadže wot hrěcha a nušny wušwobodžicž móhlo. Bohu žel pak chze jich wjele radšcho lēnich wostadž a tak mašo s krutej wolu škutkowadž. Šdy by hinaš byšo, jich pola waš tak wjele nutšpadnušo njeby na wasche hoše šlubjenja, w kotrychž šo polēpschenje wot čžlowjeka nježada, ale by pšnašo, šo powšchitkowne šbože wot powšchitkowneho wobnowjenja wutrobny wotwišuje. Šchto dha je nětko wot naju tón, kotryž šebi wjetšche dowěrcjenje šakžuzi, tón, kotryž s lošta dele twari, abo tón, kiž na dobrym jažožku woprawdžitoscže šwoje džělo šapocžnje a horje twari?

To la nětko chzu wam hiščeže něčto pscheradžicž, šchtož pak nikomu dale prajicž nješmēcže, šo tež ja s wjele wēzami w nětcžišchich wobštejnoscžach pschēs jene nješšym. Šdyž šo tu a tam na pschenistu mšdu pschi čžežkim džěle šwari, hdyž šo wo duchownej

lēnjoscži a hejchleštwje w našchim čžašu rěcži, hdyž džělacžerjo na to škorža, šo knježa s nimi na nješódne waschnje wobšhadžuja a žaneho pschecželneho šlowa ša nich nimaju, kaž bychmy hiščeže w čžašu wobczanišchego podšlōcženja štejeli — dha ja tajke škoržby ša njeprawe nježeržu; tež šo wy wšchitkim ludžom bješ rošdžela šmyšli, wošebje šchtož nješpōcžiwoscž a nahrabnosč nastupa, psched wocži džeržicže, ma tež dobre prawe; ale šchto dha budže dobry nōž, kiž je tupy pocžal bycž, hnydom prjecž dacž ša šwonkownje rjany, ale tola hiščeže nješpytany nōž, wo kotrymž wēšte njeje, hacž budže derje rěšadž? Šak wy drje po šdacžu ša džělawy lud s wušwěchom wujujecže, woprawdže pak ludej wulžy jara šchto-džicže, dofelž ny žyle smyšlenje luda škasycže a šajědowcžicže — s takim nješprawny m škutkowanjom šebi šwoje šwēdomnje wobcžezicže.“ (Pštracžowanje.)

Generalna synoda prusteje krajneje žyrtwe.

W wóšomnatym pošedženju pschija synoda po móžnym a hnujazyh šlowje generalneho superintendenta dr. Šesefiela někotre namjety w nastupanju šjawneje pōcžiwoscže. Dr. Šesefiel špomni, šo je šo wulke hlubina psched nami wocziniša, kotraž hrosy, žyžu lud i džeržecž. Bšchede wščem durbj šo tón žcžinicž s bješbóžnym šamōwjenjom nješpōcžiwoscže. Durbj šo wuprajicž šjawne a jasnje: Nješpōcžiwoscž je hrěch a nješmē šo na žane waschnje šakitadž. — Nowy šakon, kotryž tak mjenowany hnadny čžaš ša wudowy a šyrotu šemrjetnyh duchownych ša wšchē provinžy šarjaduje, bu pšchijaty; teho runja šakon wo „Ablösung der Stolgebühren“, jeno s tym pschidowšom, šo šo wostronjenje šapłacženja ša pohrjebny tež ša nušne pschidowanaische. — W džewjatnatym pošedženju buchu šobustawy šynodalneje rady wušwoleni; s našchjeje provinžy našch generalny superintendent dr. Šrdmann a superintendent Uberschär s Dellsa. — W šwojim pošlednim pošedženju jednosche synoda hiščeže wo nušnym wujowanju pschecžimo sozjaldemokratiškim šbudnym wučžbam. Štajimy jow s krafneje rěcže, kotruž bywšchi dwórski předar Štöcker tam džerželšche, šlědomaže šlowo: „Čžescženi knježa a bratija! Šchtož sozjaldemokratiju nastupa, jeno nadžiju nješpšchicžimy. To je, šchtož mje najwjozy šrudneho čžini w našchim čžašu, šo telko šebi myšla, njeje ničžo wjozy čžinicž. Wš nješšmy čži, kōššij žaneje nadžije nimaju. Tež žane wotnjerodženje — to je nimale hiščeže hōrišche, šo šebi myšla: Šchtožkuli šo stanje, šchto nam hrosy wot tutnyh šbē-karjow! „Wš je žel teho luda!“ je tón knješ šprojš a hinaš tež my nješmōžemy rěcžecž wo našchich nam nješpšchecželnych sozjaldemokratišchich bratrach, tež niž wo tuch, kiž, kaž šo nětk stanje w Berlinje, do našchich šhromadžišnow š předomanju ewangelija pšchindu a tam šwoje palenzowe blesche pošticžejja a šwoje šbēkōste špēny s našchim šhērlušchom: Šed'n twjerdy hōd je našch Bōh šam wušmēšchicž chzedža. Čžim hlubšcho šu woni panuli, čžim bole durbimy jich lubowadž a čžim šwěrnišcho jich pytačž. Šeno žana bojoicž! Bojoicž njeje w luboscži. Dofonjana luboscž wučžibnje bojoicž. (1 Jan. 4, 18) Bojoicž njeje nihdy žane prašchenje rošwajacž. Šeno niž bojoicž psched nutškownym powabjenjom, potom šmy šhubjeni. Tež niž hnēm! Šnēm nječžini, šchtož je psched Bohim prawe, ale w luboscži a šmilnosčai a se šwjatym džělbracžom a s nadžiju, kotraž s wěry pschindže, štipimy na tuto prašchenje a wōšamny našch lud š žiwemu šobuškutkowanju. — Čžyčmy rad nērnny modletiški džēi š jednocženju wšchitkich šchtantow džeržecž. Čžyčmy šo s wšchora tuteho čžaša a s šurjawow šenje wšchitžy hromadže šbēhnucž, kiž šwōj wōžny kraj a šwojeho šbōžnika lubujemy, a tam horkach pschi hnadnym trōnje wšchitke wōšady našchemu Běhu na wutrobu kšascž: „Pomhaj ty, ty šam móželš pomhadž“

Še šlawuwēlanjom na šhēžora a krala, s wutrobnej modlitwu a s wōščenaschom, kotryž synoda šobu špēwasche, bu ta šama 4. dezembra wošamknjena.

Rošhlad w našchim čžašu.

Nēhdušchi brasiliški šhēžor Dom Pedro, kotrehož bē jeho lud psched někotrjmi lētami šahnaš, je pjatk tydženja w Parisu na influenzu abo šhripu wumrjel. Dofelž bē wón jara šprawny, wēdomoscžam pschecželny a wo Brasilišku wulžy šakžuzeny muž, wšchudžom jeho šmjercž wobžaruja, wošebje tež w nēhdušchim šhēžorstwe Brasiliškej, hđžež šo nětk na jene dobo dopomnjeja, šo bē pod jeho knježenjom lēpschi mēr w kraju, džyli w nětcžišchj re-publizy, hđžež maju štoro kōždy tydžēi druheho přāšidentu a hđžež tak rucže žana jednota njebudže.

Frankfurtske nowiny (sozialdemokratiske) wojuja s njezistym wohnjom swojeho hněwa pschecziwo wschittim pišnam, kotrej kšesczijanski duch dychaja, wošebje pschecziwo tym, kiž su w tej myšli sa mladoscž spišane. Frankfurtskim nowinam je kšesczijanska wěra najwjetschi czern w woczomaj. Zeno so by ta podteptana byla, potom by lijenza, kajtuž šebi sozialdemokratojo žadaja, šama wot šo na našch lud pschischla. Tute Frankfurtske nowiny maja pač Bohužel wjele, wjele towaršctow, kotrej to šame šcězuwaze a podrywaze džělo wobstaraja. Tuczi žakostni nješcěželjo našeje kšesczijanskeje wěry praja nam hišcže wjele móznich a jašnišcho hacž našchi pscheczeljo, kotre pucze dyrbinu kšodžicž, kotre skutki dyrbinu czinicž. Wóh chyzł dacž, so jich wjele, kiž wo tutych nješcěželach czitaju, nawuknu šwoju pschischluchnosč czinicž poknje a žyle. Našch „Bomhaj Wóh“ chze w našchich Šerbach džělacž a skutkowacž pschecziwo tutemu nješcěželej, kiž chze našemu ludej jeho wěru a s tym jeho špokojnosč a šbože wsacž. Njeje teho dla tež pschischluchnosč kóždeho kšesczijana, kotremuž je jeho wěra šwjata, so by tutón našch čašopisž podpjerajo šobu pomhač skutkowacž pschecziwo czěmnyim mozam njewěry. Wulka radošč by byla, hdy by našch šerbiki lud, wschudžom psches šwoju pobožnu wutrobu šnaty, tež tudy šašo nowe wopofašmo teho dač, so wón to wostanje, šchtož je byl — šwěrnny kšesczijanski lud. „Bomhaj Wóh“ chze džělacž pschecziwo šbudam, kajtež šo wot špomnjenych a druhich nowinow do luda pschijněšu. Šchtož šo sa tutón šwjaty nadawł šahori — a to dyrbjal kóždy Šerb, kiž ma wutrobu sa šwoju wěru a šdžerženje ludoweho šboža — tón tež budž bjes tyni, kiž tutón našch, sa našch čaš wulžy nusuň šerbiki čašopisž „Bomhaj Wóh“ šobu čitaja. (Nětko kónž lěta je škadnosč, so bychu šebi jeho čzi, kiž jeho hišcže nimaja, na nowe lěto škasali.)

Džěcžowe štyškanje. Póštika karta, adreširowana na „moju lubu macžer w njebjěšach“, bu njedawno w póštškim hamce w Cincinacze w Amerizy bjes listami namašana a póštšemu mišctrej pschepodata. Ššlědowaze je woprawdže wutrobu hnuzaje karežine wopšhijecze: „Domach, luba macži! Ššym tak šama, po tym so šy ty do njebjěš šchla a ja chzu k tebi pschijněč. Čaš pač je mi pschedolhi. Wšchak šy ke mni rjelka, so móžu k tebi pschijněč. Šnjeni Clarkež je pschecželniwa so mnu, tola njeje kaž ty. Škaž to lubemu Bohu a pošcžel po mnje, dofelž mje moja ruka jara boli a ty šy ke mni prajika, so w njebjěšach žanych bolosčow njěšměju. Póšcželu tebi wofosch. Tvoja Dora!“ Ze twój šbóžnik tebi jow na šemi jene a tež wšcho; šy ty jemu džakowny sa jeho lubosčž, kotraž je šo sa tebe kšizowacž dača, šy šo šam pschewinyl a jemu wutrobu a žiwjenje pschepodač, o dha njemóže tola žaneho wjetšeho wješela, žaneje horžiščeje žadosče sa tebe byčž, hacž jeho wohladacž wot woblicza k woblicžu a šo s nim junu wěcznje šjednocičž. „Mi chze šo tež wotšal čašnyčž a pola Šhryštusa byčž, šchtož by tež wjele lěpje bylo“, wušnaje šwjaty japoschtoč, džěcžo Bože.

Na bitwišcžu pola Lügena ma šo kóžde lěto k dopomnjenju na krala Gustava Adolfa, kiž je tam padnył, dopomnjenška Boža šlužba. Lěšba bu pschi nej wot šhwedškeho města Šotenburga k čželczi padnjeneho krala krašna šhorhoj pschepodata. Wona je še žolteje a módreje židy džěšana; na žerdži je šchwedšiki law s mječžom. Napišmo na šhorhoji ma šo: cum deo et victricibus armis (s Bohom a s dobyčžerškej brónju), na druhim boku: k dopomnjenju Gustava Adolfa II. — jeho město Šotenburg. Tež my njechamy nihdy šapomnicž na tutšho šedžerja sa ewangelištu wěru! Š Bohom a s dobyčžerškej brónju Božeho šłowa, tak njech řěta pola naš pschězo a štajnje.

Dobre wotpošasanje. Pschěd něhdže 20 lětami, jako šo w šchlesyńškim městacžku Š. irwingianska abo tak mjenowana japoschtoška wofada šaloži, šebi předar tuteje šekty wulku prózu dawasche, žonu, kotraž běšche jako wěryžaza lutherška wumofana, do šhčžow šwojeje wuczby popadnučž. Hacžrunje žona jeho wabjaze šłowa husto wotpošasa, wjedžesche wón pschi šwojich wopytach pschězo šašo nowe, šo šdacžu pschěšwědcžaze wěžy pschijněščž, s kotrymiž chyzšche dopofasacž, so maja po šwjatym pišmje drusy dwanacžo japoschtoljo pschijněč. Škónčnje jemu žona šnapschecžimi: „Šdyž wy tež wschitto šacžišnjecze, šchtož šym hacž dotal prajika,

tola to jene njebudžecže powrócžicž móž. Pola Jana 17, 20 praji tón Šnjēs: „Ša prošcu pač niz jeno sa nich, ale tež sa tych, kotšiz psches jich šłowo do mnje wericž budža.“ W tutych šłowach ma tón Šnjēs tych w myšli, kotšiz budža psches šłowo jeho tehdomnišchich japoschtošow do njeho wericž; wo nowych japoschtošach a jich šłowje tu pač ani řěcže njeje. Tón Šnjēs šo w wyšchšoměchniškej modlitwje njeje ani sa nich ani sa jich wěryžacych modlił.“ Šdyž bě wona tak jašnje s knješowymi šłowami wopacžnosčž irwingianskeje wuczby wo druhich 12 japoschtošach wotpošasa, tamny wjazy nješchidžže, ju wobrocžicž špřacž. Njech tola kóždy, hdyž irwingiansky k njemu pschidnu a chzedža jeho sa šwoje šludy dobyčž, jim tak napschecžo štupi a jim praji, so je jich wuczba pschecziwo šłowam našeho Šnjěša a šbóžnika.

Něšchto, šchtož pokutu přěduje. W žakostnej měrie je mlodych škóšnikow pschězo wjazy. Šteji nětk tak, so wjazy hacž džěšaty džěl wschittich njěšctow pschecziwo šakonje na mlodžinu wot 12 hacž 18 lětow pschidžže. Na što wotšbudženyh pschidnu mlodži: 35 dla čžěžeho paduchštw, 27 dla njěšctow pschecziwo póžcžiwosčži, 22 dla rubježništw. Šo tajkim šecžiči džěl wschěch čžěžkich paduchštwow, wjazy hacž šchtwórtly njepóžcžiwych šctow, wjazy hacž pjaty rubježništwow padže na mlodžinu. Šak žakofnje šo tola šaršiške hrěchi nad džěcžoch domachpřtaju.

Šohnowane šwječjenje narodneho dnja. W lazarěcže w Š. ležesche mlody dragonar. Wón běšche na woczi šhory a šhorosčž běšche wobczěžna. Wón psches nju widjenje, šlyščenje a řěcž šhubi, šhija šacželasche, padaza šhorosčž tež šo pschida, tak šo šo šdasche, so móže jenož šnjercž jemu wumóženje pschihotowacž. Ščarjo šo šwěru sa njeho šarachu a šhory šebi husto dušchowpaštyrja wuprožy. Šunu njedželu po Božej šlužbje w lazarěcže jeho tež duchowny wopřta, so by šo s nim modlił. Šako šhory hlóš duchowneho šašlyšcha, na šot šwojeho šoža pschimny a jemu papjerku poda, na kotruž běšche s šchepotazej ruku na diašonišju, jeho šladazu, napišak: „Šuba šotšicžka, knješ duchowny chyzł šnano dženska tak pschecželniwy byčž a k mojemu narodnemu dnjej mi něšotre modlitwy wušpěwacž, so bych šo kwił šwješelicž móhł.“ Š hlajecze, přjedy hacž běšche tu papjerku s ruki dač, běšche hižo tón Šnjēs proštwu wušlyšchak a duchowny štejesche pschi jeho šožu. Wóh jeho šdyšhowanje tež hišcže na hinasche waschnje wušlyšcha — šhorosčž šo pomaku šhubi. Ššlyščenje šo šašo namata, mozy šašo pschibymachu, jene wócžto šašo šapocža widžecž, na šwjatkownicžy popošonju mójesche šašo řěcžecž. — Šo bychu tola wschitzy na šwojim narodnym dnju šebi to jako najwjetschju radoščž žadali, šo modlicž šlyšchecž a šo šobu modlicž móž.

Njeměcžyž měšcžanošta w šchlesyńškim měscze — to běšche pschěd něhdže 50 lětami — šo w šjawnej šhromadžišnje pschitomneho duchowneho šměškotajo woprašča: „Prajecze mi, knješ duchowny, šak dha je Šileamowy wofot řěcžak?“ Wón běšche šo nadžak, so duchowneho do wuškosče pschijněšče, wón pač běšche šam tón ššebany; pschetož krute wotmolwjenje duchowneho běšche: „Š to šo wy praschecže?!“ Tamny muž šo čaš žiwjenja wjazy tak praschak njeje, dofelž dyrbjesche šo bojecž, so móhla jeho řěcž jako wóšłaza řěcž klicžecž.

3. adventa.

Njedžela	Mat. 11, 2—10.	1 Kor. 4, 1—5.
Póndžela	Jes. 40, 1—11.	Šebr. 4.
Wutora	= 42, 1—13.	= 5, 1—14.
Šsrjeda	= 43, 1—11.	= 6.
Šchtwórtk	= 45, 22—25.	Šoh. 6, 1—15.
Pjatk	= 52, 1—10.	= 6, 16—34.
Šsobota	= 54, 7—14.	= 6, 35—51.

„Bomhaj Wóh“ je wot nětki niz jenož pola knješow duchownych, ale tež **we wschěch pschědawarňach „Šerb. Nowin“** na wfach a w Budyšchinje dostacž. **Na šchtwórcž lěta** placži wón **40 np., jenotliwe čžišla** šo po **4 np.** pschědawaju.